

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: kn.nm@regeringskansliet.se

Remiss om förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Er beteckning: KN2026/00215

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen i Gotlands län (länsstyrelsen) är generellt positiv till Naturvårdsverkets *Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv (EU) 2024/3019*.

Länsstyrelsen stödjer direktivets övergripande syfte att stärka skyddet för miljö och folkhälsa samt att bidra till minskade utsläpp och en cirkulär ekonomi.

Länsstyrelsen anser att en risk med förslaget i det korta perspektivet är att Gotland, Sveriges enda ö-region, med ett redan kritiskt behov av att lösa vattenförsörjning i länet, förväntas prioritera om och lägga tid och resurser på att förändra verksamheten till följd av förändringarna som föreslås.

Sammanfattning

- Länsstyrelsen anser att undantag från vattenförvaltningens icke-försämringskrav är nödvändigt.
- Omprövning av avloppsreningsverk kommer att innebära en ökad arbetsbörda för länsstyrelserna.
- Stort behov av tydlig vägledning inför att nya krav införs, samt behov av stärkt resurs- och kompetensförsörjning till kommuner och länsstyrelser.
- I förslaget används olika men snarlika termer och begrepp som kopplar till annan lagstiftning. Terminologin behöver ensas i lagtext för att undvika feltolkningar.

- Förslaget innebär omfattande förändringar i lagstiftningen och det är svårt att bedöma konsekvenserna då tillkommande följdlagstiftning saknas.
- Det finns en risk för dubbelimplementering av energieffektiviseringsplaner då avloppsdirektivet innehåller krav om energikartläggningar för avloppsreningsverk, samtidigt som regeringens promemoria *Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet* innehåller förslag till nya bestämmelser om energikartläggningar i företag.
- Förslaget behöver anpassas till införlivandet av industriutsläppsdirektivet då det nya avloppsdirektivet och det omarbetade industriutsläppsdirektivet båda avser en situation då en industriutsläppsverksamhet släpper ut spillvatten till en allmän Va-anläggning.
- Det är av stor vikt att tillräckliga ekonomiska resurser tillsätts för att myndigheterna ska kunna utföra de uppgifter som föreslås, dels vid implementerings, dels över tid.
- Förslagen har inte tagit hänsyn till den nya nationella miljöprövningsmyndigheten som beslutades av regeringen den 6 mars 2026 till följd av Miljötillståndsutredningen. Förslagen i skrivelsen behöver därför anpassas till ett nytt prövningssystem.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen i Gotlands län har överlåtit sitt tillsynsansvar över avloppsanläggningar till Region Gotland (region med kommunalt ansvar), och lämnar i det nedanstående därför endast övergripande synpunkter på förslaget. Region Gotland lämnar enligt uppgift svar på remissen genom Svenskt Vatten.

Del I – om avloppsrening

5. Förslag till ändringar på förordningsnivå samt övriga förslag om rening av avloppsvatten

5.17 Undantag från vattenförvaltningens icke-försämringskrav

Länsstyrelsen anser att ett undantag från vattenförvaltningens icke-försämringskrav är nödvändigt, och instämmer i förslaget om att införa en ny bestämmelse i 4 kap. 12 a § vattenförvaltningsförordningen.

Del III – Förslag på sanktioner och sammanfattad konsekvensutredning

10. Sammanfattande konsekvensutredning

10.4 Berörda aktörer och samlade konsekvenser

10.4.2 Konsekvenser för myndigheter

Förslagen innebär nya arbetsuppgifter för Naturvårdsverket, Läkemedelsverket, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Kemikalieinspektionen, Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten, vattenmyndigheterna, Folkhälsomyndigheten, samt för länsstyrelser och domstolar.

Den ökade arbetsbördan för länsstyrelser och domstolar bedöms i skrivelsen endast vara av begränsad omfattning, vilket grundas på att förslaget endast bedöms leda till en liten ökning av beslut som överklagas.

Länsstyrelsen anser dock att omprövning av cirka 150–200 reningsverk, av dagens totalt cirka 450 tillståndspliktiga reningsverk, kommer innebära stora konsekvenser för länsstyrelserna som ansvarar för samråden inför prövning och även är remissinstans vid prövning. Samråden inför prövning ligger fortfarande kvar hos länsstyrelserna, och har ännu inte beslutats flytta till den nya Miljöprövningsmyndigheten.

För en liten länsstyrelse som Länsstyrelsen i Gotlands län är prövningar och omprövningar mycket resurskrävande och kräver att flera kompetenser inom myndigheten är involverade. Omprövning

av avloppsreningsverk kommer därför att innebära en ökad, inte endast begränsad, arbetsbörda för länsstyrelserna.

Länsstyrelsen vill även lyfta fram behovet av tydlig vägledning inför att nya krav införs, samt behovet av stärkt resurs- och kompetensförsörjning till länsstyrelserna.

10.4.3 Konsekvenser för kommuner

Förslagen i skrivelsen innebär stora förändringar och ökad arbetsbörda för kommunerna, antingen genom nya krav eller att krav åläggs Va-huvudmännen.

För Gotland, som har en region med kommunalt ansvar (Region Gotland), innebär förslagen i skrivelsen en ökad arbetsbörda i en redan kritisk tid. Tillkommande arbetsuppgifter är både tid och resurskrävande för ett län med endast en kommun, och blir även en fråga om kompetensförsörjning. Gotland, med sitt unika ö-läge, förväntas i nuläget att lägga tid och resurser på att göra öns vattenförsörjning mer robust för en ökad beredskap.

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram behovet av tydlig vägledning till kommunerna inför att nya krav införs, samt behovet av stärkt resurs- och kompetensförsörjning.

Eftersom Va-infrastrukturen i hela Sverige, och så även i Gotlands län, har stora reinvesteringsbehov och införandet av avlopps-direktivet på flera håll i landet kommer innebära stora investeringar i avloppsrening, så anser länsstyrelsen att den långsiktiga finansieringen av Sveriges VA-försörjning behöver ses över.

Övriga synpunkter

Definitioner

I förslaget förekommer flera olika men snarlika termer och begrepp, vilket gör tillämpningen svår. Länsstyrelsen ser behovet av att de termer och begrepp som används definieras lika i den lagtext där de förekommer, och förespråkar en ensning av terminologin för att undvika att termer och begrepp feltolkas.

Parallell lagstiftning

Förslagen som presenteras innebär ändringar i miljöbalken (1998:808), lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och den föreslagna avloppsförordningen. Länsstyrelsen anser att det är

viktigt att samtliga ändringar hanteras och bedöms som en helhet och att de olika lagstiftningarna inte blir motstridiga.

Avloppsdirektivet och energieffektiviseringsdirektivet

Länsstyrelsen konstaterar att det nya avloppsdirektivet innehåller krav om energikartläggningar för avloppsreningsverk, samtidigt som regeringens promemoria *Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet* innehåller förslag till nya bestämmelser om energikartläggningar i företag. Länsstyrelsen ser en risk för dubbelreglering om inte direktiven genomförs på ett samordnat sätt.

Avloppsdirektivet och industriutsläppsdirektivet

Länsstyrelsen konstaterar att Artikel 14.2 e i det nya avloppsdirektivet och artikel 15.1 i det omarbetade industriutsläppsdirektivet båda avser en situation då en industriutsläppsverksamhet släpper ut spillvatten till en allmän vav- anläggning. Länsstyrelsen instämmer i att förslaget kan behöva anpassas till införlivandet av industriutsläppsdirektivet.

Ekonomiska resurser

Länsstyrelsen anser att det är nödvändigt att myndigheterna, såväl tillsyns- som prövningsmyndigheterna, får de ekonomiska resurser som är nödvändiga för att utföra de uppgifter som föreslås.

Ny miljöprövningsmyndighet

Regeringen har den 6 mars 2026 beslutat om en ny nationell miljöprövningsmyndighet för hela miljöprövningsprocessen. Den nya myndigheten ska finnas på plats den 1 juli 2027. Länsstyrelsen instämmer i att förslagen i skrivelsen behöver anpassas för att harmonisera med det nya prövningssystemet.

Bakgrundsinformation

Avloppsdirektivet

Det reviderade direktivet trädde i kraft den 1 januari 2025 och ska vara implementerat i svensk lagstiftning senast den 31 juli 2027. Avloppsdirektivet är ett minimidirektiv och reglerar en lägsta nivå av reglering för EU:s medlemsstater att uppnå.

Skrivelsens huvudförslag

Skrivelsen följer i det stora hela förslagen i avloppsdirektivet och innehåller inte striktare reglering än vad som anges i direktivet.

Skrivelsen föreslår också en ny förordning; *Avloppsförordningen*, som samlar regleringen som ställs enligt avloppsdirektivet.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av landshövding Charlotte Petri Gornitzka, med miljöhandläggare Martina Östsjö som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Stefan Persson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post gotland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Gotlands län, 621 85 Visby, eller ring vår växel 010-223 90 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/gotland.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/gotland/personuppgifter